

DANKBAARHEID

't **H**EELE GEZIN WAS ENKELE DAGEN naar zee geweest. Nu waren ze weer terug. Vader was bezig de riemen van den koffer los te maken.

Toen kwam de oudste jongen en zei: „Vader, wel bedankt voor de prettige dagen.” Daarna de tweede; toen de derde . . .

Er zijn menschen, die dit overdreven zullen noemen. Die zullen zeggen: „Ach, wat van buiten geleerde woorden. Mooie maniertjes. Wat heb je daar aan?”

Het had kunnen zijn. Je hebt menschen, en ook kinderen, die verrassend lief kunnen doen, wanneer hiermee iets te krijgen is. Maar ik geloof niet, dat dát hier het geval was. Eerder denk ik, dat moeder er achter zat. Dat het een stukje was van haar opvoeding. En dan heeft dit dank-u-zeggen ons toch wel iets te leeren.

Wanneer de literatuur van onzen tijd de werkelijkheid weergeeft (en tot op zekere hoogte is dit toch wel het geval), dan is in heel veel goed gesitueerde gezinnen de toestand zóó, dat vader het geld verdient en moeder en de kinderen het uitgeven. Dat ze 't hem verwijten, als hij niet ruim genoeg verdient, maar er met zijn wenschen en behoeften niet al te veel gerekend wordt. Misschien is dit ook wel een beetje de schuld

van die vaders, omdat ze jaren lang ál hun aandacht concentreerden op dat geld-verdienen, en geen tijd overhielden om den groei van hun kinderen, den geestelijken groei vooral, te leiden.

Hoe dit zij: in dit gezin was het blijkbaar anders. Ook daar was de vader degene, die het plezier verschafte, maar men vond het nog niet zoo vanzelf-sprekend, dat hij het deed. Men dankte hem er extra voor.

En dan was er nog iets anders. De kinderen waren blijkbaar nog niet bedorven door al te veel genot, al had dit het geval kunnen zijn. Heel wat gezinnen, voor wie het minder goed gaat, zetten hun vacantieplannen grootscher op en — de kinderen zijn blasé, eer ze volwassens zijn.

Dankbaarheid voor betrekkelijk kleine genoegens — het is voor de kinderen zooveel waard, als ze die deugd leeren. Hun later leven wordt er zooveel rijker en ook zooveel gemakkelijker door.

Dankbaarheid jegens onzen Vader — ontbreekt er ook bij ons, volwassenen, dikwijls niet al te veel aan? Zijn we niet vlotter met onze gebeden dan met onzen dank? Worden ook wij wel niet eens boos, of althans humeurig, wanneer onze Vader ons niet precies zooveel vreugde geeft als wij denken noodig te hebben?

En dan hebben we nog de pretentie, dat we heusch wel bekwaam zijn om kinderen op te voeden! J. M. W.-w.

PER VRACHTSCHIP VAN INDIË NAAR HOLLAND

DOOR H. KAAL

IV. INVLOED VAN WEST OP OOST

MIJN TAFELGENOOT IS DE BEKENDE, Weenske anthropoloog Dr Bernatzik, hoogleeraar aan de universiteit te Weenen.

Hij heeft een studiereis van ongeveer twee jaar gemaakt in de tropische gebieden, en o.a. een onderzoek ingesteld naar de oorzaken van het feit, dat de Britsche Salomonseilanden, die nu nog een 80.000 inboorlingen tellen, voor eenige tientallen jaren zeker enkele malen zooveel inwoners telden.

Dr Bernatzik was zoo vriendelijk, mij zijn bevindingen omtrent dit onderzoek mede te deelen en het schijnt me belangrijk genoeg, mede in verband met de zending, die daarbij betrokken wordt, er hier het een en ander over te zeggen.

Enkele oorzaken voor den bevolkings-achteruitgang meent Dr Bernatzik te vinden in de ziekten, die door handelaren en soldaten geïmporteerd werden en waarvoor de bevolking toenmaals nog niet de minste immuniteit bezat.

Ook de schepen, waarmee de zendelingen gebracht werden, brachten ziekten mee, die daar vroeger onbekend waren.

Bovendien bleek het Dr Bernatzik, dat bepaalde leefwijzen onder de bevolking ontbraken.

Dit zou veroorzaakt zijn door epidemieën als kinkhoest, dysenterie en Spaansche griep, welke

volksziekten dan door met name genoemde schepen zouden zijn overgebracht (o.a. de Southern Cross).

Niet alleen echter epidemieën, ook ziekten als malaria, longziekten en gonorrhoe eischten massa's slachtoffers.

Vroeger woonden de menschen in het binnenland, dat praktisch malariavrij was. Er was geen verkeer tusschen de dorpen en de eilanden, behalve in oorlogstijd. Zoo was er dus weinig kans op overbrenging.

Deze afgeslotenheid was echter een groot probleem voor regeering, zending en vreemde handelaars. Het was gevaarlijk, moeilijk en kostbaar, vooral door de slechte communicatie in het steile bergland en het oerwoud om in de binnenlanden door te dringen.

Daarom werd nagenoeg overal een groot gedeelte der bevolking overgehaald, naar de kust te komen wonen. De zending legde er kokosplantages aan. De doppen der geogste vruchten werden echter niet verbrand,

Inlandsche tooverpriester